

NITTEDALSBARNEHAGENE

-Med skrubbsår på knærne og stjerner i øyne

Informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid og tilknytningsperioden må ivaretas gjennom for eksempel oppstartsmøte/foreldremøte for nye foreldre, informasjonsskriv og/eller samtaler.

Som en del av forberedelsene for pedagogene som skal lede oppstartssamtalene/overgangssamtalene har vi utarbeidet denne veilederen, og du finner også annen nyttig informasjon her.

Veileder – oppstartssamtale/overgangssamtale for pedagogene

Barnehagens formålsparagraf fremhever i § 1 at «Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling».

Nittedal kommune er opptatt av folkehelse, tidlig innsats og tilknytting. Som en del av dette arbeidet er det utarbeidet en felles mal for oppstartssamtale med nye foreldre.

Denne veilederen er ment å gi deg noen tanker om hvordan samtalen kan gjennomføres.

Samtalene kan gjerne gjennomføres i juni i god tid før oppstart. Det er viktig at alt personalet i barnehagen er godt informert om innhold og hensikt med samtalene slik at de har forståelse for tidsbruken.

«Samtale-mal» sendes ut i forkant av samtalen. På den måten sikrer vi at foreldrene har mulighet til å forberede seg på spørsmålene og gjøre noen valg i forhold til hva de ønsker å dele. Det er viktig at foreldre blir tydelig informert om at det er helt opp til dem hva og hvor mye de ønsker å dele med barnehagen! Gi foreldre informasjon om hvorfor du spør, hva opplysningene skal brukes til og hvem som skal få denne informasjonen.

Jo mer informasjon personalet har, jo bedre muligheter har vi for å samarbeide om barnets beste. Hensikten med denne samtalen er å bli kjent med familien og danne et godt grunnlag for videre samarbeid og samtidig få et inntrykk av foreldres evne til å se og kjenne barnet sitt.

Det vil naturligvis være ulikt hvor mye foreldre vil dele med oss, det viktigste er å skape god relasjon og bidra til trygghet hos foreldre. Det er et mål at det skal være en åpen samtale, og ikke et intervju. En måte å starte samtalen på kan derfor være å spørre foreldrene om: «.....hvilke av spørsmålene/temaene syns dere det er viktig å snakke om?» Likevel er det viktig å ta opp temaer som kan oppleves ømtålige for alle parter med mål om å ivareta barns fysiske og psykiske helse.

Det er ikke å forvente at foreldre i en oppstartssamtale kommer med sensitive opplysninger. Ved at personalet likevel setter tabubelagte tema på dagsorden, gir vi foreldre en åpning til å snakke om dette nå eller senere. Nettopp ved å snakke om disse temaene viser vi at vi vet at det finnes. Forskning viser at foreldre som utøver vold fysisk

eller psykisk, ønsker hjelp til å slutte. Mange gir i ettertid uttrykk for at de er glade for at noen snakket med dem om ømtålige temaer.

Husk: Hensikten med denne samtalen er ikke" å grave" i foreldres privatliv. Det er heller ikke slik at du som pedagog skal bli foreldres terapeut eller stille diagnoser.

Du som pedagog har ansvar for å lede samtalen hva angår tema og bruk av tid. Du må være forberedt på å stoppe foreldre på en vennlig måte. Dette kan eksempelvis være om samtalen kommer inn på tema du mener du ikke har nok kompetanse rundt eller du må tilkalle ekstern rådgivning, eventuelt styrer.

Dersom du ser at noen er tydelig nervøse og virker ubekvemme, skal du ta det på alvor og respektere dette. Du som pedagog må gjøre en vurdering ut fra foreldres reaksjoner om det er hensiktsmessig og forsvarlig å gå skjematisk videre i samtalen! Det kan noen ganger være vanskelig å identifisere den andre partens reaksjoner. En måte å sjekke ut på, kan være å stoppe opp og oppsummere det som er blitt sagt i samtalen: "....var det dette du mente?"

Barnet skal være"hovedperson" i samtalen! Det er viktig å ha fokus på at vi ønsker å vite det som har betydning for barnet.

Vær oppmerksom på at samtaler bør gjennomføres når styrer eller annen ansvarlig ansatt i barnehagen også er tilgjengelig.

Personalet er barnas talspersoner og må «tåle å stå i ubehaget» når dette er til barnets beste.

Denne typen samtale forutsetter fagkompetanse, relasjonskompetanse, respekt og ydmykhet for den man har samtale med. Som forberedelse for pedagogen er det viktig å kjenne samtalens innhold. Styrer og pedagoger må snakke sammen om hvordan samtalene skal gjennomføres og hvordan informasjonen vi får skal håndteres. Pedagogen skal, som en del av samtalen, avklare hvem som bør vite om innholdet i samtalen, og evt. hva som skal deles / ikke skal deles.

Foreldre skal informeres om personalets taushetsplikt og opplysningsplikt og at referat fra samtalen oppbevares i henhold til retningslinjer fra datatilsynet og i tråd med barnehagens interkontroll. Foreldre har rett til innsyn i alt som er arkivert vedrørende barnet. Samtalen skal underskrives av foreldre og pedagogisk leder.

OBS! Ta med «Samtykkeerklæring for fritak av taushetsplikt» til samtalen. Foreldre må underskrive dersom opplysninger skal deles med andre personer enn de som er direkte involvert i tjenestetilbudet.

Oppstartsamtale/ Overgangsamtale med hjelpespørsmål er kun ment som en mal til pedagogen.

I malen /spørsmålene som deles ut til foreldrene, er alt som står i kursiv utelatt; hjelpespørsmål og punktene under «Hensikt»

NB! Merk deg at foreldre-malen for Overgangsamtale avviker noe fra Oppstartsamtale. Gjør deg kjent med dette på forhånd sånn at du er forberedt på hvilke hjelpespørsmål som er relevante å bruke.

Husk! Dette er en veileder – ikke en fasit.

Lykke til!

Oppstartsamtale med hjelpespørsmål.

1. Den første tiden og barnet som person

Hensikt: bli kjent med hvem barnet er og hvilke tanker foresatte har om barnet.

Fortell om barnet ditt!

Hva er han / hun opptatt av?

Beskriv barnet som person?

Hvordan er barnet i forhold til kos og nærhet?

Lar barnet seg trøste, hvordan?

Hensikt: Få opplysninger om forhold som er av betydning for barnets utvikling og samspill i familien

Hvordan har den første tiden vært? (frem til barnehagestart)

Søvn, mat, aktivitetsnivå etc.?

Hvordan opplevde dere som foreldre denne tiden?

Var det noe spesielt rundt graviditet, fødsel og barselstid som kan være relevant for oss å vite om? (*for tidlig fødsel, fødselsdepresjon, komplikasjoner, adopsjon*).

2. Familie og nettverk

Hensikt: Få opplysninger om hjemmeforhold, hvem barnet bor sammen med, hvilket nettverk de har rundt seg. (Spørsmålene om nettverk stiller vi for å få informasjon om personer som er viktige for barnet, samt kunne iverksette tiltak dersom det er behov for det).

Fortell litt om hvem barnet bor sammen med, søsken / samboende / skilt?

Hvordan fungerer dette? (*er det flere omsorgspersoner involvert, hva kalles disse og hvilken rolle har de, ved delt omsorg hvem skal ha hvilken informasjon, når bor barnet hos hvem?*).

Hvordan er jobb-, skolesituasjonen? (*hvem er det lettest å få tak i på dagtid, hvem leverer /*

henter barnet?)

Hvordan fungerer dette?

Andre viktige personer for barnet? *(NB! Husk å informere om barnehagens rutiner for hvem som kan hente barnet).*

Har dere et nettverk i nærheten?

Har barnet erfaringer med å være sammen med / leke med andre barn?

Hvilke språk snakker de som er rundt barnet hjemme?

Dersom barnet snakker, hvilket/hvilke språk snakker barnet?

Ønsker du tips om hvordan samtale om barnets morsmål se:

<https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/ressurser/sprak/samtaleguide-om-barnets-morsmal.pdf>

3. Hverdag og samspill i familien

Hensikt: Få informasjon om hva som er spesielt viktig for denne familien med tanke på holdninger og verdier i forhold til danning.

Hva er viktig for dere i samspillet i familien?

Er det noe som er utfordrende?

Hvordan setter dere grenser for barnet?

Hvordan løser dere konflikter?

Hvilke elementer fra egen oppvekst ønsker dere å videreformidle til egne barn?

Hvilke elementer fra egen oppvekst ønsker dere IKKE å videreformidle til egne barn?

Hva er viktig for dere i barneoppdragelsen?

4. Helse

Hensikt: Få informasjon om fysiske og psykiske forhold hos barnet eller familien som kan være av betydning jf. side 1.

Er det noe spesielt dere vil fortelle om barnets helse og utvikling? jf. helseskjema

Er det noe ved foreldrenes / søskens fysiske / psykiske helse som dere mener vi bør vite?

Hvilken betydning kan eventuelt dette ha for barnet?

Har barnet vært vitne til eller selv opplevd skremmende hendelser?

Eks. brann, ulykke, alvorlig sykdom?

Har barnet mistet noen det har hatt sterk tilknytning til?

5. Krenkelser/vold/rus

Hensikt: Vise at vi vet at mange barn tidlig i livet utsettes for krangling, krenkelser, vold eller overgrep og at dette påvirker barn i stor grad, men at foreldre som har

uhensiktsmessige eller destruktive samspill i familien i stor grad ønsker hjelp, og at det kan oppleves som en avlastning å bli invitert inn i samtaler om forhold som er vanskelige.

Mulig vi også kan åpne opp for refleksjon ved at vi snakker om hvordan for eksempel krancling kan påvirke små barn.

Vi vet at mange barn tidlig i livet utsettes for krancling, krenkelser, vold eller overgrep.

Hvilke tanker gjør dere dere om dette?

Har barnet opplevd episoder med vold eller rus som vi bør vite om?

Har dere eller andre i barnets nære nettverk hatt eller har vansker i forhold til rusmidler?

Har barnet opplevd at nære tilknytningspersoner har blitt så sinte at de har skreket, klapset, truet, ødelagt ting, slått?

Har dere noen gang hatt mistanke om at barnet har blitt utsatt for eller vært vitne til seksuelle krenkelser eller overgrep?

Hvilken betydning kan spørsmålene over eventuelt ha for barnet?

6. Andre samarbeidspartnere

Hensikt: Få informasjon om hvilke erfaringer familien har og informere om rutiner for samarbeid i Nittedal kommune. NB! Informer om rutinene for samtykkeerklæring.

Hvordan er samarbeid og oppfølging fra:

Helsestasjon?

Har dere kontakt med:

Familieteamet, Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT.), spedbarns-teamet, barne – og ungdomspsykiatrisk tjeneste (BUP), barneverntjenesten, andre?

Dersom svaret er ja: Hvilken rolle ønsker dere at vi skal ha i dette samarbeidet?

7. Samarbeid hjem-barnehage

Hensikt: Informasjon og forventningsavklaring om oppstart og videre samarbeid.

Hvilke erfaringer og tanker har dere om det å være borte fra barnet?

Hvordan tror dere barnet vil reagere?

Hvilke forventninger har dere til barnehagen?

Hva er dere opptatt av at barnet skal oppleve i barnehagen?

Hva er dine ønsker for ditt barn?

Kan vi eller andre bidra til at dine ønsker for barnet kan oppnås?

Er det noe vi bør ha særlig fokus på for å støtte barnet i sin hverdag og sin utvikling?

Hva er det viktigste dere ønsker at vi gir barnet gjennom oppholdet i barnehagen?

Er det noe vi bør vite knyttet til religion / kultur? (*Er det noe barnehagen kan bidra med for å styrke barnets religiøse eller kulturelle identitet eks. markering av høytider? Er det hensyn barnehagen skal ta (mat, markeringer etc.)?*)

Er det noe dere ønsker å fortelle som ikke har kommet frem i denne samtalen?

8. Foreldrenes betydning for å sikre et god og trygt [psykososialt barnehagemiljø](#).

Hensikt: Gi foreldre innsikt i barnehagens ansvar for å bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Innlede til en dialog om hvordan foreldre kan bidra til at alle barn opplever dette.

Si litt om kravet til nulltoleranse og forebyggende arbeid (§ 41), aktivitetsplikten (§ 42) og skjerpet aktivitetsplikt (§ 43), hva dette innebærer og hvordan barnehagen arbeider med tema.

Her vil barnehagen informere litt om barns rett til et trygt og godt barnehagemiljø og hvordan barnehagen jobber for å sikre dette.

Hvilke tanker har dere om foreldres betydning for å bidra til at alle barn har det bra i barnehagen?

9. Hvordan har dere opplevd denne samtalen?

Hensikt: Få tilbakemelding om hvordan de har opplevd samtalen og avklare behov for videre oppfølging.

Dersom dere kommer på noe i etterkant av denne samtalen, gi oss tilbakemelding eller be om ny samtale. Vi ønsker å være tilgjengelig for barn og foreldre så langt vi kan.

Takk for samtalen!